

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Sivistys, tutkittu tieto ja korkeakoulutetut eivät vain muuta yhteiskuntaa paremmaksi, vaan ovat yhteiskuntamme kehityksen, resiliessin ja globaalin vaikuttavuuden edellytys. Suomessa arvostetaan kaikkia tieteen- ja tutkimuksen aloja, eikä aseteta niitä vastakkain.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulutuksen ja koko yhteiskunnan menestymisen kannalta toimenpidesuosituksissa olisi tärkeää tuoda vielä paremmin esiin monimuotoinen ja monialainen tiede, taide ja kulttuuri. Myös tieteen ja tutkimuksen riippumattomuus on kriittistä. Poliittista ohjausta ei saa ulottaa siihen, mitä korkeakouluissa saa tai ei saa tutkia.

Vision toteuttamisessa tulisi ottaa huomioon myös se, että luovuus ei ole vain taiteellista toimintaa, vaan se lävistää kattavasti etenkin humanistiset aineet. Humanististen tieteiden asemaa on vahvistettava, koska juuri humanistinen koulutus rikastuttaa kulttuuria, vahvistaa kriittistä ajattelua ja luo uusia näkökulmia yhteiskunnallisiin haasteisiin. Ihmistieteet kertovat uudistuvan Suomen tarinaa, vahvistavat kansallista identiteettiä sekä lisäävät kansainvälistä vetovoimaa.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Nuorten koulutuspolkujen huomioiminen on tärkeä ja kannatettava tavoite.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Perustutkintokoulutuksen riittävä rahoitus on ehdottomasti turvattava. Korkeakoulutuksessa on oltava riittävästi opettajia, lähiopetusta, oppimistiloja, opintojen aikaista ohjausta. Näillä voidaan taata laadukas ja innostava koulutuspolku. Etäopintojen ja monimuoto-opintojen tarjoamista nuorille on syytä tarkastella kriittisesti.

Tasavertaisiin koulutusmahdollisuuksiin täytyy panostaa. Tällä hetkellä esimerkiksi kielten koulutusohjelmiin ei kaikilla ole tasavertaiset mahdollisuudet hakeutua, koska alueelliset erot kielten opetuksessa perus- ja toisella asteella ovat merkittävät. Tämä heikentää pitkällä aikajänteellä entisestään suomalaista kielivarantoa ja suomalaisten mahdollisuutta osallistua kansainvälisen yhteisön toimintaan. Jos todella halutaan, että korkeakoulutukseen pääsy on avointa, opetuksen ja oppimisen taitojen tulee olla keskiössä. Tämä tarkoittaa sitä, että perus- ja toisella asteella täytyy panostaa perustietojen kartuttamiseen.

On kannatettavaa, että jatkuvaan oppimiseen kiinnitetään visiotyössä huomiota. Korkeakouluille täytyy kuitenkin antaa tähän tehtävään riittävästi resursseja, jotta tavoite voidaan toteuttaa. Korkeakoulujen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä työelämätoimijoiden kanssa, jotta koulutustarjonta vastaa työelämän tarpeisiin. Myös työelämässä täytyy olla joustoa, jotta korkeakoulutetuilla on tosiasialliset mahdollisuudet uudistaa ja kerryttää osaamistaan.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Tulevat huippututkijat muovataan perustutkinto-opiskelijoista, eli resurssien riittävyys perustutkinnoissa on kriittistä. Tutkimuksen tekemisen taloudelliset edellytykset on varmistettava, jotta tutkijoilla aidot mahdollisuudet tehdä tutkimusta sen sijaan, että tutkijan aika menee jatkuvaan rahoituksen etsimiseen ja hakemiseen.

Kunnianhimoisen ja kansainvälisen tutkimustoiminnan ytimessä on kielitaito. Se lisää mahdollisuuksia osallistua kansainväliseen keskusteluun ja tehdä laajasti yhteistyötä eri maissa toimivien korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja kulttuuritoimijoiden kanssa.

Koulutuksen kielellinen yhdenvertaisuus on tärkeää. Koulutusohjelmia ei saa muuttaa englanninkielisiksi suomalaisten opiskelijoiden kustannuksella. On tärkeää, että korkeakouluopinnot voi tehdä kokonaan suomen tai ruotsin kielellä.

Kansainvälisten osaajien veto- ja pitovoimassa tärkeä tekijä on laadukas kotouttaminen ja kieliopinnot. Korkeakouluopinnoissa heille on varmistettava aidot mahdollisuudet suomen tai ruotsin kielen opintoihin, jotta valmistumisen jälkeen siirtyminen työelämään helpottuu ja kiinnittyminen suomalaiseen yhteiskuntaan vahvistuu.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulujärjestelmän uudistustyössä ja koulutusvastuiden uudistamisessa ei voida vähentää ja heikentää humanistisen tieteenalan koulutusta. Eri oppiaineita on jo näivetetty niin, että niiden on vaikea tuottaa tutkimusta ja opetusta. Tällaista tilannetta ei saa pitää perusteena koulutuksen “uudistamisessa” vaan on tarkasteltava koulutuksen merkitystä yhteiskuntamme sivistykselle, osaamiselle, resilienssille ja demokratialle sekä maailman tulkinnalle tulevaisuudessa. Toimenpiteissä tulee tehdä eri tieteenalojen merkitys ja sisällöt tunnetuksi yhteiskunnassa ja tieteenalojen välillä. Vision ja toimenpiteiden tulisi tukea uusien yhteyksien ja yhteisten innovaatioiden löytymistä tieteenalojen välillä.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Pitkäjänteinen ja selkeä perusrahoitus edistää laadukasta ja kestävästä korkeakoulutusta. Tämänhetkinen rahoitusmalli ei mahdollista tunnistamaan eri koulutusalojen yksilöllisiä tarpeita riittävän hyvin.

On selvää, että aiemmat humanistiseen tieteeseen kohdistuneet rahoitusleikkaukset vaikuttavat edelleen negatiivisesti uuden valtionrahoituksen saamiseen tieteenalalle. Kun tutkimuksen tekemisen edellytyksiä ja näivetetty, ei laatu, vaikuttavuus tai koulutustason nosto voi olla tehokasta.

Kestävällä rahoitus pohjalla voidaan myös taata hyvinvoiva henkilökunta korkeakouluissa.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai pois priorisoida?

Koulutustason nosto 60 prosenttiin, kun se nyt ei ole edes saavuttanut edellistä 50 prosentin tavoitetta, vaatii merkittäviä rahoituksellisia panostuksia, joita ei tässä visiotyössä tuoda riittävästi esille.

Myös jatkuvan oppimisen toimenpiteet jäävät melko puutteellisiksi. Osaamisen kehittämisen mahdollistaminen on kriittistä, ja työuran aikainen oppiminen on tehtävä joustavammaksi.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

Ukkola Taina
Kieliasiantuntijat ry